Об'єднайтеся в малі групи по три учасники в кожній. Нехай кожен учасник у групі прочитає та розповість іншим її членам про різні теорії врахування навчальних особливостей учнів:

- *з переважаючим візуальним, аудіальним, кінестетичним способом отримання інформації;*
- *з домінуючою лівою/правою півкулями мозку;*
- *з різними видами множинного інтелекту.*

Відмінності в навчанні

Усім відомо, що способи опанування нових знань та набуття навичок у школярів досить різноманітні. У кожного учня є своїми сильні і слабкі сторони, які можуть бути розвинуті завдяки ефективному навчанню.

Навчальні стратегії, що базуються на візуальному, аудіальному та кінестетичному способах отримання та обробки інформації

Найбільш простий і поширений спосіб виділення навчальних стратегій заснований на різниці способів чуттєвого сприйняття. Ця система, відома також як ВАК-модель, виділяє візуальний, аудіальний і кінестетичний типи людей. **Візуальний тип** найбільш ефективно сприймає **зорову інформацію**; **аудіальний тип** найкраще сприймає **на слух**, а **кінестетичний/тактильний тип** навчається через **дотики і рух**. Дослідження, проведене в рамках Спеціальної Діагностичної Програми, показало, що 29% всіх учнів початкової і середньої школи відносяться до візуального типу, 34% - краще сприймають на слух і 37% - краще всього навчаються через кінестетичний/ тактильний вплив (Miller, 2001).

Стратегії навчання ВАК

Візуальний	Використання зображень, відео, графіків, діаграм, схем, моделей
Аудіальний	Прослуховування лекцій, аудіозаписів, розповідей, музики, ведення бесід тощо
Кінестетичний	Виконання ролей, рольові ігри, ліплення, моделювання, створення конструкцій

Визначити переважну навчальну стратегію можна за допомогою одного з численних опитувальників або анкет, доступних у мережі Інтернет.

Проте, вчителі, повинні обережно ставитися до самостійного визначення учнями свого способу пізнання. Дослідники Барб (Barbe), Мілоун (Milone) і

Свассінг (Swassing) (цитується за Коттоном (Cotton), 1998) стверджують, що переваги учнів не обов'язково збігаються з тією областю, в якій вони найбільш сильні та вправні. Крім того, не всі способи пізнання можна застосувати в будь-якому контексті. Теоретично, можливо навчатися водінню автомобіля, лише спостерігаючи або слухаючи те, як це роблять або обговорюють інші, проте навряд чи хто-небудь з нас захотів би опинитися в машині, за кермом якої б сиділа людина, у якої не було реальної практики водіння. Вибір методу навчання, заснований на чуттєвих стратегіях, вимагає глибокого знання предмету й виваженого вибору навчальних завдань.

Особливості навчання, які визначаються відмінностями в роботі лівої/правої півкуль мозку

Інший метод класифікації індивідуальних стратегій навчання заснований на відмінності в роботі півкуль мозку. Асселін (Asselin) і Муні (Mooney) (цитується за Міллером (Miller), 2001) відносять учнів або до **право-півкульного**, цілісного образного типу, або до **ліво-півкульного**, аналітичного типу. Перший тип сприймає речі як єдине ціле, створює великі класифікації понять, орієнтований на людей і сприймає інформацію в соціальному контексті. Аналітичний тип, навпаки, сприймає інформацію швидше по частинах, ніж в цілому, структурує або звужує інформацію і поняття (Miller, 2001, стор.3).

Ліва півкуля відповідає за послідовне мислення, обробляє вербальну інформацію, займається логікою, аналізом, математикою. Права ж півкуля відповідає за одночасне паралельне мислення, обробку невербальної інформації (образів, символів), за сприйняття кольору, ритму, орієнтацію у просторі, музикальність, уяву, емоції.

Від того, до якого типу, цілісного образного або аналітичного, належить людина, залежить те, як вона сприймає і запам'ятовує нову і складну інформацію. Деякі учні легше сприймають інформацію, пропоновану покроково, відповідно до послідовної моделі, що приводить у результаті до концептуального розуміння. Інші засвоюють знання легше, якщо спочатку вони знайомляться з поняттям, а потім концентруються на деталях, або ж, якщо інформація супроводжується смішною історією або анекдотом, що стосується предмету обговорення або численними прикладами і наочністю (Dunn, 1995, стор 18).

Півкулі мозку

Ліва півкуля	аналітичний, логічний, покроковий, раціональний, від частини до цілого
Права півкуля	цілісний, випадковий, інтуїтивний, суб’єктивний, синтезуючий

Теорія множинного інтелекту

Логіко-математичний	Здатність виділяти структуру, дедуктивно мислити, логічно міркувати. Даний тип інтелекту частіше за все пов'язаний з науковим і математичним мисленням
Мовний	Досконале володіння мовою. Даний вид інтелекту передбачає здатність використання мови для риторичного або поетичного самовираження. Він також дозволяє використовувати мову як засіб запам'ятовування інформації
Просторовий	Здатність використовувати і створювати уявні образи при вирішенні завдань. Даний тип інтелекту не обмежується візуальною сферою
Музичний	Здатність розпізнавати й складати музичні тони, звуки та ритми
Тілесно-кінестетичний	Здатність використовувати можливості свідомості для координації власного тіла. Існування даного типу інтелекту ставить під сумнів поширену думку про те, що розумова і фізична діяльність не пов'язані між собою
Міжособистісний	Провідна здатність помічати відмінності між людьми; особливо, контрасти в настрої, темпераменти, мотивації і задуми
Внутрішньоособистісний	Звертання до власного внутрішнього світу, емоцій, здатність розпізнавати ці емоції і, в кінцевому рахунку, називати їх і використовувати як засіб розуміння і контролю над своєю поведінкою
Природничий	Здатність до класифікації рослин і тварин. Навички спостереження, колекціонування та класифікації можуть застосовуватися і в "людському" оточенні

Стратегії навчання і навички мислення

Учні, які покладаються на передчуття, відчуття та інтуїцію у прийнятті рішень, можуть зазнавати труднощів у розумінні ролі процесу мислення, в якому на перший план виходять обережний аналіз умов і зважування фактів. З іншого боку, учні, які успішно застосовують лінійне мислення і логічний

аналіз аргументів, можуть відчувати великі труднощі з цілісним асоціативним мисленням. У будь-якому випадку, людина може демонструвати різні способи пізнання і мислення в залежності від ситуації, освоєння нового способу обробки інформації може лише поліпшити здатності людини приймати продумані рішення. Щоб допомогти всім учням навчитися мислити найкращим можливим для кожного окремого випадку чином, необхідно не тільки розширити межі уявлення про те, що означає добре мислити, але й знайти спосіб переконати учнів у важливості застосування стратегій мислення, що можуть, спочатку здатися дивними і незручними.

Робота на уроках: приклади використання і врахування стратегій навчання на практиці

Початкові класи	**Тема: прості механізми**	
	Стратегія навчання	**Завдання/Діяльність**
ВАК	Візуальний	Подивіться на зображення простих механізмів в газетах і фільмах
	Акустичний	Послухайте і поспостерігайте за поясненням будівельника, як він використовує прості механізми в роботі
	Кінестетичний	Зліпіть модель простого механізму з пластиліну
Ліво/правопівкульний підхід	Ліва півкуля	Слідуйте покроковим інструкціям, щоб побудувати простий механізм
	Права півкуля	Обговоріть роль простих механізмів в нашому житті
Множинний інтелект	Логіко-математичний	Розберіть складні механізми на більш прості
	Мовний	Напишіть роботу чи підготуйте промову про важливість механізмів
	Просторовий	Зробіть презентацію про різні способи використання простих механізмів
	Музичний	Створіть пісню про прості механізми з використанням ключових слів

	Тілесно-кінестетичний	Використайте звичні речі для створення простих механізмів
	Міжособистісний	Працюйте в групі над створенням відео для дошкільнят про прості механізми
	Внутрішньоособистісний	Ведіть щоденник про те, як ви просуваєтеся в вивченні простих механізмів
	Природничий	Знайдіть приклади простих механізмів в природі, наприклад, дзьоб птаха як важіль

Середні класи	**Тема: інтерпретація алегорій в літературі**	
ВАК	Візуальний	Подивіться одну з частин фільму «Господар кілець» і витулмачте його як алегорію
	Акустичний	Прослухайте проповідь про притчу чи алегорію з релігійної точки зору
	Кінестетичний	Створіть відео про алегорії
Множинний інтелект	Логіко-математичний	Поясніть, що таке алегорія і те, як вона використовується в різних ситуаціях
	Мовний	Напишіть нову алегорію
	Просторовий	Створіть модель, що представляє алегорію
	Музичний	Проаналізуйте алегоричні елементи пісні
	Тілесно-кінестетичний	Зробіть «живу фігуру» алегорії
	Міжособистісний	Попрацюйте в групі над створенням мультимедійної презентації алегорії
	Внутрішньоособистісний	Співвіднесіть алегорію зі своїм життям
	Природничий	Напишіть алегорію під впливом від

		поведінки тварин в дикій природі

Прочитайте матеріали про стиль навчання, який визначила вам група, та стисло розкажіть про нього колегам. Обговоріть, яким чином ви зможете врахувати отримані відомості щодо особливостей навчання різних учнів у своєму класі і допоможете навчатися учням з різними навчальними потребами:

з переважаючою візуальною, аудіальною, кінестетичною модальністю:

_____
_____
_____
_____
_____

з домінуючою лівою/правою півкулями мозку:

_____
_____
_____
_____
_____

з різними домінуючими типами множинного інтелекту:

_____
_____
_____
_____
_____